

Vergaderjaar 2024–2025

35 050

Wijziging van diverse onderwijswetten door het wijzigen van de systematiek van het in aanmerking brengen voor bekostiging van nieuwe openbare en bijzondere scholen zodat er meer ruimte is voor een nieuw onderwijsaanbod (Wet meer ruimte voor nieuwe scholen)

Nr. 59

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 juni 2025

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de bekostigingsbesluiten ten aanzien van de aanvragen voor nieuwe openbare en bijzondere scholen in het funderend onderwijs. Daarnaast breng ik uw Kamer graag op de hoogte van enkele ontwikkelingen ten aanzien van de evaluatie en doorontwikkeling van de stichtingsprocedure.

Resultaten vierde ronde stichtingsaanvragen (aanvragen november 2024)

Tussen 1 juni en 1 juli 2024 hebben 71 initiatiefnemers een pre-registratie gedaan bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (hierna: DUO) om hun voornemen voor het stichten van een nieuwe school kenbaar te maken. Deze initiatieven verzamelden in de hierop volgende maanden ouderverklaringen of voerden een marktonderzoek uit om de belangstelling voor hun initiatief aan te tonen. Uiteindelijk dienden voor 1 november 41 van deze initiatiefnemers een aanvraag voor bekostiging in. Het ging om 24 aanvragen in het primair onderwijs (po) (20 aanvragen voor nieuwe scholen en 4 aanvragen voor verzelfstandigingen) en 17 in het voortgezet onderwijs (vo) (14 aanvragen voor nieuwe scholen, 2 aanvragen voor splitsingen en 1 aanvraag voor uitbreiding van het bestaande onderwijsaanbod). Dit aantal is vergelijkbaar met eerdere rondes en lijkt zich na een piek in de eerste jaren nu te stabiliseren. Net als in de afgelopen jaren zijn de meeste aanvragen gedaan door bestaande schoolbesturen (30 van de 41).

De afgelopen maanden hebben DUO en de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) de aanvragen getoetst op de wettelijke vereisten voor bekostiging. Zo controleert DUO de belangstellingsmeting, de VOG's van de bestuurders en de leden van het intern toezicht en of de aanvrager in kwestie de onderwijspartijen in de regio heeft uitgenodigd voor een

gesprek. Indien de aanvraag voldoet aan deze vereisten volgt een kwaliteitstoets door de inspectie. Aan de hand van een zestel deugdelijkheidseisen, waaronder zicht op de ontwikkeling en begeleiding van leerlingen en het burgerschapsonderwijs, brengt de inspectie een positief of een negatief advies uit ten aanzien van de aanvraag. Indien het advies van de inspectie negatief uitvalt of wanneer niet wordt voldaan aan een van de andere bekostigingsvereisten, wordt de aanvraag afgewezen. Alleen als de aanvraag voldoet aan alle gestelde bekostigingsvoorwaarden volgt een positief bekostigingsbesluit. De initiatieven met een positief bekostigingsbesluit kunnen vervolgens hun deuren openen op 1 augustus 2026.¹

De resultaten van deze vierde ronde stichtingsaanvragen vindt u in de onderstaande tabel. In totaal zijn er 29 aanvragen voor nieuwe scholen goedgekeurd. Van de 18 goedgekeurde aanvragen in het po gaat het om 15 scholen voor bijzonder en 3 voor openbaar onderwijs. Alle goedgekeurde aanvragen in het vo zijn voor scholen voor bijzonder onderwijs. 24 van de 29 goedgekeurde aanvragen zijn gedaan door bestaande schoolbesturen.² In totaal zijn er 12 aanvragen afgewezen.

	PO	VO
Aantal aanvragen	24 (waarvan 4 verzelfstandigingen) ¹	17 (waarvan 2 splitsingen en 1 uitbreiding bestaande onderwijsaanbod) ²
Aantal afgewezen	6	6
Aantal goedgekeurd	18 (waarvan 3 verzelfstandigingen)	11 (waarvan 1 splitsing en 1 uitbreiding bestaande onderwijsaanbod)

¹ Het bevoegd gezag kan een aanvraag indienen om een nevenvestiging, die zich op een andere locatie bevindt dan de hoofdvestiging van die school, te verzelfstandigen.

² Een bestaande school of scholengemeenschap kan worden gesplitst in twee scholen of scholengemeenschappen. Het bevoegd gezag kan de school of scholengemeenschap (die ontstaat na splitsing van een school of scholengemeenschap) voor bekostiging in aanmerking brengen.

Vanuit Caribisch Nederland zijn er deze ronde geen stichtingsaanvragen ingediend.

Duiding cijfers

De afgelopen jaren zagen we een dalend aantal ouderverklaringen, pre-registraties en stichtingsaanvragen. Dit jaar stabiliseren de pre-registraties, aanvragen en positieve besluiten, maar is het aantal ouderverklaringen fors toegenomen. Het totale aantal goedgekeurde aanvragen blijft binnen de verwachte bandbreedte van 20 tot 50 aanvragen voor nieuwe scholen per jaar.

	Ronde 1 (aanvraag in 2021)	Ronde 2 (aanvraag in 2022)	Ronde 3 (aanvraag in 2023)	Ronde 4 (aanvraag in 2024)
Ouderverklaringen	10.382	7.280	5.449	9.125
Pre-registraties	102	98	76	71
Aanvragen	56	47	39	41
Positieve besluiten	35	32	31	29
Verleend uitstel voor de start van de school	8	5	4	n.n.b.
Gestarte scholen	26	26	n.n.b.	n.n.b.

¹ In het geval van verzelfstandigingen van bestaande onderwijslocaties (po) vangt de startdatum voor bekostiging aan in hetzelfde kalenderjaar als het besluit, i.e. augustus 2025.

² Voor een uitgebreid overzicht van de ingediende aanvragen en initiatieven verwijs ik u naar de website van DUO: Ruimte voor nieuwe scholen.

Ontwikkelingen eerdere rondes stichtingsaanvragen

Kwaliteitsonderzoeken inspectie

De onderwijskwaliteit speelt een belangrijke rol in de stichtingsprocedure: niet alleen moet de inspectie vooraf positief adviseren ten aanzien van de te verwachten onderwijskwaliteit, maar ook bezoekt de inspectie de nieuwe school meteen in het eerste jaar na de start in het kader van een kwaliteitsonderzoek. Zo kan de inspectie erop toezien dat er ook in de praktijk wordt voldaan aan de gestelde kwaliteitseisen. Afgelopen augustus gingen er 31 scholen van start: 17 uit de tweede ronde aanvragen (12 po, 5 vo), 8 aanvragers die een jaar uitstel kregen voor de start uit de eerste ronde, en 6 verzelfstandigingen van bestaande locaties uit de derde aanvraagronde. Uw Kamer ontvangt in november informatie over de eerste kwaliteitsonderzoeken op deze nieuwe scholen. Op dat moment zijn ook de vijf (van de 34) basisscholen die vorig jaar een oordeel onvoldoende of zeer zwak ontvingen opnieuw bezocht in het kader van een herstelonderzoek, en ontvangt u de actuele stand van zaken.

Monitoring en evaluatie van de wet

Evaluatierapporten

De komst van een nieuwe school kan zorgen voor toenemende druk op het lerarentekort, het huisvestingstekort en de beschikbare middelen binnen een gemeente. Om die reden hecht ik sterk aan de uitkomsten van de evaluatie, die eind 2025 worden opgeleverd door het consortium Oberon, Kohnstamm Instituut en KBA Nijmegen. De evaluatie vindt plaats onder initiatiefnemers, gemeenten, en andere stakeholders. De beleidsreactie op dit eindrapport volgt voor de zomer van 2026. Dit is tevens het natuurlijke moment om met de evaluatie in de hand te bezien of de wet op fundamenteeler onderdelen moet worden herzien. Deze onderwerpen zullen zorgvuldig in kaart worden gebracht om hier gefundeerde conclusies aan te kunnen verbinden.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M.L.J. Paul